

Поетът Владимир Голев

ВЯРВАМ В ДУХОВНОТО ЧОВЕШКО ИЗРАСТВАНЕ

Ти знаеш, че аз съм един от най-ревностните ти почитатели и като остана насаме с книгите от личната ми библиотека, най-често ме обсаждат световете с хората от твоите книги. Сега като идваш към теб, все звучеше у мен подобно референ куплет от стихотворението ти „На Богомил Райнов“ от великолепната ти стихосбирка „Мироздание“, която претърпя две издания: *Отиват си приятели от нас, като далечни жерави отлитат. Прощавайте! Сега до Вас ще водят само пътища за никъде.*

Закъде водиха през времето твоите житейски и творчески пътища до днешния синор на живота ти, скъпи ми бат' Владо?

- По много и разнопосочни пътища съм вървял през живота си, но винаги съм бил верен на себе си. Много е важно човек да остане верен на себе си, на това, което е изградил в сърцето си още в младини.

Случи се така, че след септемврийските събития през 1923 година, в която е отбелязано и моето рождение в архивите на черквата „Света Троица“ в Банско, родителите ми, уволнени учители, напуснали града и си намерили работа пак като учители в Тракия, малко село на пътя между Стара Загора и гара Раковски (сега Димитровград). Там премина част от детството ми, там се научих на четмо и писмо още шестгодишен, там се запознах с отделни произведения на Ботев и Вазов, на Яворов и Лилиев, както и на други български поети. Техни книги намерих в библиотеката на основаното от баща ми читалище „Светлина“, което тази година чества своята 80-годишнина. Покъсно в Банско, където се връщахме всяко лято, давах първите си стихотворни опити на поета Николай Хрелков, интерниран от тогавашната царска власт. Живееше в една стая на малкото хотелче (част от сегашния музей на Вапцаров). Едно от тези стихотворения („Плаче старата гора“), пипнато тук-там от Хрелков, излезе в детското вестниче „Планинче“ и това първо печатано мое стихотворение сложи началото на поетичната ми съдба.

Много неща научих от Хрелков за поезията. Той например ми обрна внимание да търся нови рими, не да кажем, реката-гората, а реката-оттатък обясни ми как да спазвам ритъма и много още „тайни на поезията“, които и досега не съм пренебрегнал в работата си и не съм забравил. Като ученик в гимназията в Казанлък (майка ми беше от Казанлък) вече печатах в „Българска реч.“

- Ти си човек на откритите простори, винаги са те мамели далечните хоризонти и необятните висини над твоя, над нашия Пирин. Какво им дължиши днес, като пресмяташ годините и броиш победите и загубите? На какво те научиха те?

- На какво ме научиха? Може би на най-важното: на обич към родния край, към хората, към Родината. Имам такова стихотворение:

България не е това,
в което
изменници ѝ се кълнат
изкусно.
България се носи
във сърцето,
България единствено се
чувствства...

- Ти знаеш, че едно от най-трудно проходимите места на Пирин планина е „Кончето“, което се преминава с помощта на стоманено въже и трябва да го обкрачиш като при езда на кон. Кое е най-трудното и най-страшно място в живота на човека, като го погледнеш сега от високата на твоите години?

- Това „Конче“ често ми се присънва със страшните си бездни от двете му страни, особено тази откъм Банско.

Сега не от високата на „Кончето“, а на годините си, гледам това чудо на природата - живота, и понякога ми е страшно, защото малко са нещата, които можем да решим сами. Решава ги Времето



на Пирин и на небето над него. Аз навлязох в твоите поетични светове с първата за мен и трета твоя стихосбирка „За какво пеят мурите“. Закупих я с пари от скромната си стипендия като студент в учителския институт в гр. Станке Димитров (Дупница) през 1961 година, когато е излязла от печат, с редактор Никола Фурнаджиев. Тя е населена със стихове за Банско и неговата



Със семейството си на Рупите, пред храм „Света Петка“, 2003 г.

и това общо развитие на света. През какви изпитания е минало човечеството в своето движение! Но, разбира се, това не значи, че човекът стои някъде встърни. В това движение сме и ние, хората, живеещи в даден период, или както казвам в едно стихотворение, „в секундата на своя век“. Колкото и да сме малки и дори нищожни в сравнение с Вселената, все пак и от нас нещо зависи, ние сме като капката дъжд върху океана - капка, която все пак променя състава на водата.

- А най-трудно проходимите и страшни места от личния ти живот?

- Преодоляването на своите слабости. Борбата със себе си. Има обаче и външни, така да ги наречем, причини. Особено когато си живял в различни обществени системи, в различни политически състояния. Родих се в царска, живях със съдии в социалистическа, сега в демократическа България. Много неща съм преживял и препатил.

Като ученик в прогимназията заболях сериозно от остръ бронхит, цяла година се лекувах на село при родителите си, въпреки че учех в Казанлък. Наложи се да повторя класа. Имах и сблъсъци с полицията. Арестуван съм три пъти с подоз-

рение, че съм ляво ориентиран. Първия път ме измъкна от кауша кварталният свещеник в Казанлък, който гарантира за мен, втори път се застъпи една бранническа ръководителка от Стара Загора, която ме познаваше като поет. А в Сливен, където се бях упътил за комсомолско събрание при Радой Ралин (тогава Димитър Ралин), се отпътувах с малко бой от полицейския агент Мишона.

Преживях и опасна ава-

рия с колата си по пътя от Варна за София. При голяма скорост ми изхвъркна ляво задно колело на ладата и само Господ ми помогна да не се бълсна в някое дърво и да се запали, та се забих в крайпътната мрежа. Преди три години при високо кръвно налягане паднах пред къщи, лежах в безсъзнание и десният ми крак временно се парализира, от което лежах в болница, със сънни възприятия и до сега ходя едва-едва с бастун.

Тук не искам да споменавам за редица душевни драми, загуби на близки хора, лични преживелици и други състремия. Но така е, когато дълго си живял..

- Ти си дълбоки корени в дълбините на земята и на времето под строгия поглед

гарски писател“ (също редколегията). Повече от 15 години бях главен редактор на сп. „Септември“ и др. В разнообразни селища, с лични служби. Всичко това е обогатявало моя душевен мир и ме е свързвало със стотици хора, с цялата страна. Ако в село Тракия научих буквите и се запознах с творби на именити поети, то в Казанлък живях в световете на богата библиотека на читалище „Искра“, проникнах в душата на Шипка, на цялата Розова долина и се сближих с такъв голям писател като Чудомир и с големите старозагорски поети Иван Хаджихристов и Иван Мирчев.

Най-много място в поетичното ми и писателско творчество заемат Банско и Пирин. Героичната история на този край, нейните герои и необикновена красота проникнаха дълбоко в сърцето ми. Откъснат от всичко това, аз отрано го потърсих върху белия лист. По цели нощи съм си мислил за него, в ушите ми шумяха банските вади с бистра, студена вода от топящите се снегове на „Кутело“, „Стражите“, „Тодорин връх“ и „Дженгала“.

- „Всичко отначало“ е третата книга от трилогията ти с другите две художествени повествования „Спомени за старата къща“ и „Спомени за едно лято“. Тя е връщане към детството и юношеството ти. А кое е според теб началото на осъзнания вече живот с неговата истинска стойност, а и с илюзиите му, през които неминуемо минавате?

- Трудно е да се отговори кога и въобще стигаш ли до осъзнания вече живот с неговата истинска стойност. Може би това става в годините на старостта, когато всички илюзии са останали назад и гледаш на живота по един по-различен начин.

Ако Банско за мене е било една светла приказка, то Тракия беше свят с мъчинотии: и в училище, и навън трябваше да преминеше през ед-



С Федя Яков на литературно четене в Благоевград, 1978 г.



Владимир Голев, Богомил Райнов и Тодор Живков, 1989 г.

на черна кал, потопила цялото село. Децата идваха на училище с магарета, защото иначе не можеха да я изгазят. А когато се налагаше за

нешо да идем до Стара Загора (на двадесет и осем километра), най-често ходехме с волска или биволска кола. Помня как болен от гърло, завит с девет черги, лежах в тая кола, с която през лятото превозваха снопи, в която лежах и гледах как се върти задното малко изкривено колело. Въртеше се и стенеше това колело, сякаш пееше тъжна песен. Знаех всички кърчмици, където спирахме да си почине добитькът, а баща ми да изпие паница вино (виното не се сипаше в чаши, а в паници!). В тая кал и самотия често си мислех за Банско и то ми се струваше една светла мечта, един окъпан в сънце град с вечно шумящи води и мури, с диви кози по скалите. Над тия скали се виеше орел, а в реките играеше пъстърва, която чично Коле ми ловеше с ръце. Всичко това - и калното тракийско село, и сънчевото Банско, се събираше в едно, в една същност, наречена Родина. Моят разпокъсан на различни места живот се събираше в тая същност, даваше ми увереност, любов и красота въпреки несгодите.

- Стигна ли вече до щастливото място на своята мечта за творческо осъществяване, или още пътуваш към него?

- Никога не се стига до него. Както казваше Ника Глен в Москва, съвършенството няма граници. В живота и творчеството всичко продължава, докато вижда очите ти.

- Преминал си през много сезони на различни години и в Банско, и в Казанлък. В двете си книги за тях говориш и пишеш с предана любов и със свято преклонение. Кои са техните уроци за теб?

- Вече казах, че Банско, Тракия и Казанлък, а покъсно София и Москва, съвършенството няма граници. В годините на старостта, когато всички илюзии са останали назад и гледаш на живота по един по-различен начин.

Ако Банско за мене е било една светла приказка, то Тракия беше свят с мъчинотии: и в училище, и навън трябваше да преминеше през ед-

блиски. Писал съм очерци и репортажи за тях, възхвалявал съм труда им.

(Продължава на стр. 23)